

בה א מיי פיה מהל
תרומות ה' ג:
בו ב מיי פ"ג שם ה' ה
[טושי"ע י"ד סימן שלם
סעף אלא:]
בו ג מיי פ"ה מהלכות
בכורים ה' א סמג
עשין קמג טושי"ע י"ד סי'
שכב סעף א:
בב ד מיי פ"י שם ה' ה'
ה סמג שם טושי"ע
י"ד סי' שלם סעף ו:
כב ה מיי פ"י שם ה' ה'
טושי"ע שם סעף א:
ל ו מיי פ"ד מהלכות
ק"ש ה' מ ופ"ה מהל'
תפלה ה' ד וע"פ ופ"א
מהל' ברכות ה' ט ופ"י
מהל' ק"מ ה' א סמג
עשין י"ז טושי"ע א"ח סי' כפ
פ"ו וטושי"ע י"ד סי' כפ
סעף ט:
לא ז מיי פ"ה מהל'
בלאים ה' א [ב]
סמג לאין רפ טושי"ע י"ד
סי' ר"ז סעף א:
ח [מיי פ"י מהלכות
בכורים הלכה א:]
ט [טושי"ע י"ד סימן סא
סעף ו:]

מוסף רש"י

כהני תלת כבי. וטלהו
לקולא (ברכות כב).
חשה ושעורה ורצין.
כנת אלת (בכורות ג).
במפולת יד. והו
לח כלל וזעיס וכלאי
הכס כלמת (ברכות כב).
ועמא דר' יאשיה לא
ידענא מהיבא נפקא
ליה דבעינן ב' מיני
זרעים ורצין שלישי,
ומפולת יד נפקא ליה
מלא תורע כלאים,
משמע שריעת הכרם
עצמה תהיה בכלאים
(קדושין טז). פרט
לטרפה שאינה עוברת.
נגון שגבנו רגליה מן
הארכובה ולמעלה ולא מני
למול (בכורות ח): או:
נגון שגבנו רגליה מן
הארכובה ולמעלה, דאינה
חיה אי נמי שאינה עוברת
בכריות (תורה כט ושי"ח
שם): או: משום דלין לה
חיות לא משום לה עוברת,
והאי קרא כתיב במעשר
וגמירין שאר קרבנות מינה
בגזירה שיה' נאמר לאן
תחת אמו ונאמר להן תחת
השבת כר', כפי"ט דבכורות
(מנחות ו).

כרבי אלעאי בראשית הגז. וה"ה במתנות כדפי בקונט' אע"ג
דכולהו אמוראי דפרק הורוע (לעיל דף קלג). סברי שנהג
בחו"ל דהו ידעי ממנתא בצבל אפילו הכי הלכה כר' אלעאי וה"ג
קאמר כרבי יאשיה בכלאים ורוב אמוראי לית להו דר' יאשיה
כדמוכח בפ' תולין (שבת דף קלג). גבי
כשותא בכרמא וכן נמי הא דקאמר
כר' יהודה בן זמירא דבכרית תורה
וטובא אמוראי ותנאי סברי דפרק מי
שמתו (ברכות דף כג). דבעל קרי אסור
בדברי תורה וא"ת דרב נחמן בר יצחק
קאמר הכא דנהוג עלמא כרבי אלעאי
וה"ה במתנות ובפ' הורוע (לעיל דף קלג):
אמר רב דרב נחמן בר יצחק קניס גלימא
ושמא קודם דנהוג הוה קניס גלימא
פ"י רב האי גאון דהא דאמר בפסחים
(דף א): כל המצות כולן מצדך עליהן
עובר לעשייתן מוח מן הטבילה היינו
כטבילת ולא מני למימר וזונו אבל
בשאר מצוות אף על פי שהוא טמא
מצדך דנהוג עלמא כרבי יהודה בן
זמירא דבכרית תורה וי"מ דלכל
מצוות קאמר דאע"ג דנהוג עלמא
כר' יהודה בן זמירא הרבה מהם
היו ממתינין לטבול:
**ש' שהמתנות נהוגות בין
במרוכה בין במועט**
בו. וא"ת וליתני נמי הא דתניא לעיל'
לקח גז אלנו של עובד כוכבים פטור
זה חומר בזויע ולחיים מראשית הגז
וי"ל דלא תני אלף דברים שזה נוהג
זה אין נוהג אבל זה פטור זה חייב
לא קמני: **פרט** לטרפה שאינה
ועוברת. תימה בן הארכובה ולמעלה
נמי אינה עוברת ושמה דלין הכי נמי
דלין נכנסת לדיר להתעשר ודוחק:
ל"ה צאן צאן מבכור. וא"ת א"כ
ג"ש ל"ל דבלא ג"ש ממינא
דעינן דראשית הגז נוהג בטרפה
דמהיכא תיתי למעט וי"ל דלאן לא
הו"א ג"ש אלף גילוי מילתא מה לאן
עוברת. תימה בן הארכובה ולמעלה
דבלא לאן לא אפשר שלא לכותבו
דליקטרין לגופיה (ט): **ש"ב יתום.**
תימה דהיא גופה יליף שלא יהוה
יתום בראשית הגז (בכורות ה"מ
למימר נמי שכן לאנן מלאך דמעשר
כתיב וכל מעשר בקר ולאן:
לפני. בקונט' מניה וגרס בפני ופ"י
כפני הבית משא"כ במעשר
שצטלו וקשה וכי מפני שצטל מדרבנן
יש לצטל ג"ש אלף לפני גרסינן בכל
הספרים ופירושו שמעשר מקודש לפניו
ולאחריו משא"כ בכור וראשית הגז:
מה"מ

כרבי אלעאי בראשית הגז. וה"ה במתנות כדפי בקונט' אע"ג
דכולהו אמוראי דפרק הורוע (לעיל דף קלג). סברי שנהג
בחו"ל דהו ידעי ממנתא בצבל אפילו הכי הלכה כר' אלעאי וה"ג
קאמר כרבי יאשיה בכלאים ורוב אמוראי לית להו דר' יאשיה
כדמוכח בפ' תולין (שבת דף קלג). גבי
כשותא בכרמא וכן נמי הא דקאמר
כר' יהודה בן זמירא דבכרית תורה
וטובא אמוראי ותנאי סברי דפרק מי
שמתו (ברכות דף כג). דבעל קרי אסור
בדברי תורה וא"ת דרב נחמן בר יצחק
קאמר הכא דנהוג עלמא כרבי אלעאי
וה"ה במתנות ובפ' הורוע (לעיל דף קלג):
אמר רב דרב נחמן בר יצחק קניס גלימא
ושמא קודם דנהוג הוה קניס גלימא
פ"י רב האי גאון דהא דאמר בפסחים
(דף א): כל המצות כולן מצדך עליהן
עובר לעשייתן מוח מן הטבילה היינו
כטבילת ולא מני למימר וזונו אבל
בשאר מצוות אף על פי שהוא טמא
מצדך דנהוג עלמא כרבי יהודה בן
זמירא דבכרית תורה וי"מ דלכל
מצוות קאמר דאע"ג דנהוג עלמא
כר' יהודה בן זמירא הרבה מהם
היו ממתינין לטבול:
**ש' שהמתנות נהוגות בין
במרוכה בין במועט**
בו. וא"ת וליתני נמי הא דתניא לעיל'
לקח גז אלנו של עובד כוכבים פטור
זה חומר בזויע ולחיים מראשית הגז
וי"ל דלא תני אלף דברים שזה נוהג
זה אין נוהג אבל זה פטור זה חייב
לא קמני: **פרט** לטרפה שאינה
ועוברת. תימה בן הארכובה ולמעלה
נמי אינה עוברת ושמה דלין הכי נמי
דלין נכנסת לדיר להתעשר ודוחק:
ל"ה צאן צאן מבכור. וא"ת א"כ
ג"ש ל"ל דבלא ג"ש ממינא
דעינן דראשית הגז נוהג בטרפה
דמהיכא תיתי למעט וי"ל דלאן לא
הו"א ג"ש אלף גילוי מילתא מה לאן
עוברת. תימה בן הארכובה ולמעלה
דבלא לאן לא אפשר שלא לכותבו
דליקטרין לגופיה (ט): **ש"ב יתום.**
תימה דהיא גופה יליף שלא יהוה
יתום בראשית הגז (בכורות ה"מ
למימר נמי שכן לאנן מלאך דמעשר
כתיב וכל מעשר בקר ולאן:
לפני. בקונט' מניה וגרס בפני ופ"י
כפני הבית משא"כ במעשר
שצטלו וקשה וכי מפני שצטל מדרבנן
יש לצטל ג"ש אלף לפני גרסינן בכל
הספרים ופירושו שמעשר מקודש לפניו
ולאחריו משא"כ בכור וראשית הגז:
מה"מ

דלא כר' אלעאי. דמקיש גז לתרומה: **ממין על שאינו מינו.** כגון
שחורות ולבנות ואע"ג דחד פירא הוא: **וז"ה אומרים סורמין.**
דכולו מין תאנים ומ"ק פליג אדכרבי יצחק ואמר לא נחלקו ב"ה בדבר
זה דתרי מיני נינהו: **שמופס.** פלגי"ש: **מכר לו.** ישראל לישראל:
זה נותן לעצמו וזה נותן לעצמו. הואיל
ולא שייך לעצמו מאותו המין כלום
אין עליו להפריש על אותו גזים שמכר
ואע"פ שהאלף לא מכרם על הלוקח
להפריש שלקח (א) ממתנות הכהן
אלמא תרי מיני נינהו ואין מפרשי
מזה על זה דאי מפרשי הוה ליה שירא
גבי מוכר ומקנין לקח גז אלנו של חבירו
אם שייך המוכר חייב: **סיפא דקמני**
נמי מכר זכרים אלל לא נקבות זה
נותן לעצמו כו': ה"ג דתרי מיני
נינהו. ולא הוה שירא: **אלא.** ודאי
שירא הוא ואמוכר רמיא למיבז
כולהו והא דקמני זה נותן לעצמו
זה נותן לעצמו ענה טובה קמ"ל
אשמעינן תנא למוכר שלא יתן לו
מן הנקבות המשומרות לו על הזכרים
שמכר משום דהאי דזכרים אשון קשה
והאי דנקבות רכיך לפיכך יקנה מן
הלוקח כדי ראשית ה"ג גבי שמופס
ולבנות משום ענה טובה הוא דגזית
הלבנות טובה משל שמופס ויקנה מן
הלוקח כשיעור השמופס ויתן לו לכהן:
ששיריה נכרין. דאם אמר כל גרני
תרומה לא אמר כלום: **אין והסני.**
בניחותא: ה"ג ותיא אידך לא אמר
כלום: **כר' אלעאי בראשית הגז א.**
וה"ה למתנות: **אין דברי תורה מקבלין**
עומאים. במסכת ברכות (כג). דקתני
גבי בעל קרי דלריך טבילה לדברי
תורה: **הטעם שצורה וחרטום.**
שלשתן יחד כדאמר באותו ואת צנוט
הזרוע כלאים (ט) לוקח ואוקימנא לאפוקי
מדברי יאשיה: **חומר בזרוע כו'.**
כדפרישית לה במתניתין: טרפה
אינה כלל מתנות דלתיב (ט) מתנו
לו ולא לכלבו: ואי יליף. תנא
דידן נתינה נתינה לילף כו' דהא
מתני' כר' שמעון אוקימנא: **מעשר.**
כל מעשר בקר ולאן (ט): **יש טרפה**
שאינה עוברת חסם השבט. כגון
נחתכו רגליה מן הארכובה ולמעלה
ומינה יליף שאר טרפות: בכור
קדוש אפילו טרפה וצעי קורה
דהא קדישתיה רחס: מעשר וראשית
הגז לא צעינן זכרים ואין נוהגים
בטמאים אבל בכור אינו אלף
זכר ונוהג בחמור. מעשר וראשית
הגז אינו אלף במרוצים מעשר
בעשרה ראשית הגז בחמש. ואין
קדושים מרחם ואין נוהגים באלם
אלל בכור נוהג ציחיד וקדוש
מרחם ונוהג באלם. מעשר וגז אין
נוהגים אלף בפשוטין ואין לפני
הדבור אלל בכורות קדשו במצרים:
ה"ג אדרבה מכור הוה ליה למילף
שכן יתום שלקחו בשותפות נתנו בפני כהן
בקרובה

כפני כהן בקדושה ובמכירה והנך נפישין. בכור וראשית הגז נוהגין ביתום אף על פי שמתה אמו קודם לידתו כגון זה פירש למיתה
זה פירש לחיים אלל מעשר לא דגמר תחת וייקרא (ט) תחת מקדשים דכתיב תחת אמו (שם כג) פרט ליתום (ט) אלל בכור קדוש ואפילו יתום וירעה עד שיתאבז
ויאלל בזמנו לכהן. בכור וגז נוהגים בלקוח וצבותא אלל לקוח פטור מן המעשר וכן השותפות דכתיב [שמות ג'] יהיה לך ולא של שותפות (בכורות דף טו):
וכן שנתנו לו במתנה במסכת בכורות בפ' בתרא (דף טז): **כפני.** בכור וגז נוהגים אף שלא בפני הבית אלל מעשר לא כדמפרש בגמ'
דבכורות דפרק בתרא (גג). גזרה משום לקוח ומשום יתום. בכור וגז ממתנות כהונה הן [לעיל קלג]: ולא מעשר דנאכל הוא לבעלים כשלמים [במס' טו]:
בקדושה

(א) מוספתא תרומות פ"ב
ה"ד, (ג) [במס' אמתא
ר' אלעאי, (א) וגיטין כב:
ושי"ן, (ד) הלכה פ"ה מ"ט,
(ה) ברכות כב, (ו) [לקמן
קלח: (ז) ועי' חו"ט ב"ק
פ"ב ד"ה אמתא, (ח) לעיל
פ"ב ד"ה ט, (ט) מה נא,
(י) מנחות ו. בכורות ט.
נח: תמורה כ"ג, (כ) [לעיל
קלח, (ד) [לעיל פ"ב:
(מ) [לעיל כלאים כלאים,
(נ) [לעיל ויתן לכהן לו
ולא לכלבו, כ"ה [הכ"ו],
(ס) וייקרא כו, (ע) [לעיל
לח: (פ) [שיך במשנה
לעיל קלח, (צ) [קלג:
(ק) [ועי' חו"ט בכורות ט.
ד"ה פ"ט, (ר) לפי גרסת
ר"ל בלחן ממחיל ד"ה
מכור וע"ש וגז מהר"מ
ל"ל והוה מ"ל וא"ל להגיה
וימר וגז רש"א וצבור
המ"ל כו,

תורה אור השלם

ו. וכל מעשר בקר וצאן
כל אשר יעבר תחת
השבט העשירי ויקח
קדש ליה' ויקרא לו כו

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה זה נותן
וכי שלקח מתנות הכהן
וכי דאי מפרשי הוה
לח: (ב) תוס' ד"ה ללף
וכי לגופיה ה"ד וא"כ
מ"ה"ד מבכור הוה ליה
למילף שכן יתום וכי
הוה מני למימר נמי כו'
בק"ו ולאן ה"ד וא"כ
צ"ל ד"ה שכן יתום וכי
בראשית הגז ה"ד:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

[א] רש"י ד"ה כר' אלעאי
בראשית הגז. ניב עי'
ש"מ הרשב"א המדעות
ח"ג שדפסו בליוורט סי'
ש"מ:

לעזי רש"י

פלגי"ש [פלגי"ש].
חוס-צחוק בהיר.

(א) [בכורות כה.ג.] (ב) [בכורות כה.ג.] (ג) [בכורות כה.ג.] (ד) [בכורות כה.ג.] (ה) [בכורות כה.ג.] (ו) [בכורות כה.ג.] (ז) [בכורות כה.ג.] (ח) [בכורות כה.ג.] (ט) [בכורות כה.ג.] (י) [בכורות כה.ג.] (יא) [בכורות כה.ג.] (יב) [בכורות כה.ג.] (יג) [בכורות כה.ג.] (יד) [בכורות כה.ג.] (טו) [בכורות כה.ג.] (טז) [בכורות כה.ג.] (יז) [בכורות כה.ג.] (יח) [בכורות כה.ג.] (יט) [בכורות כה.ג.] (כ) [בכורות כה.ג.] (כא) [בכורות כה.ג.] (כב) [בכורות כה.ג.] (כג) [בכורות כה.ג.] (כד) [בכורות כה.ג.] (כה) [בכורות כה.ג.] (כו) [בכורות כה.ג.] (כז) [בכורות כה.ג.] (כח) [בכורות כה.ג.] (כט) [בכורות כה.ג.] (ל) [בכורות כה.ג.]

ראשית הגז פרק אחד עשר הולין

קלו.

עין משפט נר מצוה

לכ א מיי פיי מהל
 בכורים הל' ד סמג
 עשין מג טוש"ע י"ד סי'
 שלג סקיף ב:
 לכ ב מיי שם טוש"ע
 שם:
 לך ג מיי פ"ד מהל
 ממות עי"ש הל"ב:
 לך ד מיי פ"ג שם הלכה
 י:

תורה אור השלם

1. ראשית דגון חירשך ויצחקך וראשית גז צאנך תתן לו:
2. אם לא ברכוהו הקצין ויגזו כבשי יתחמם: איוב לא כ
3. כל הבכור אשר יולד בבקרך ובצאנך הוקר תקדיש לך אלהיך לא תעבד בכבוד שורך ולא תגז בכבוד צאנך:
4. כי בו בחר אלהיך מכל שבטך לעמד לשירת בשם אלהיך וכל הקצין וכל הבכורים יחזקו את קציר ארצכם לא תכלה פאת שורך לקצר ולקט קצירך לא תלקט: ויקרא יט ט
5. וקצרבם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שורך לקצר ולקט קצירך לא תלקט לעני ולגר תעזוב אתם אני אלהיכם: ויקרא כג כב
6. ותמורה אביגיל ותקח מאתם לחם ושנים נבלים ויהי חמש עאן עשויות ויקחם על הקמרים: שמואל א כה יח
7. כי יגב איש שור או שיה וטבח או מקרו חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע צאן תחת הקדו: שמות כא לו

שיטה מקובצת

אל לעמוד לשרת דבר הראוי לשירות. ג'ב ע' תוס' בכורות דף יז ע"א: ט' ושופט את החללים. ג'ב ע' תוס' בכורות דף כד ע"ב:

מה"מ. פירוש דראשית הגז אינו נוהג אלא ברחלים ולא בעזים דעזים נמי אקרו כאן דכתיב (בראשית טו) לך נא אל האזן וקח לי משם שני גדיי עזים:

אתיא גיזה גיזה. אע"ג דדברי תורה מדברי קבלה לא ילפינן (ס) גילוי מילתא בעלמא הוא דגז דכבשים הוא ואין זה דבר חדש וקלט משמע דגזרה שיה היא מדפריך בסמוך אלא גיזה גיזה למאי אתא מ"מ אינו דבר חדש: ור"ף גיזה גיזה מבכור. ור"ת והיכי מלינן למילף מבכור דאפילו שור הא לאן כתיב ו"ל דהוה אמינא דלאן לאו דוקא כי היכי דלא תגז בכור אלאן לאו דוקא:

עוקר מנין ת"ס לקצור תולש מנין תלמוד לומר בקוצרך. ואיננו מנין ת"ס לקצור תולש מנין הוא קלט אורחיה טפי ממושל: עד

עזים ליחייב בעינין גיזה וליכא מאן שמעת ליה האי סברא ר' יוסי הא מודי ר' יוסי במידי דאורחיה אלא א"כ כדאמר ר' יהושע בן לוי א' לעמוד לשרת דבר הראוי לשירות הכא נמי דבר הראוי לשירות אלא גיזה גיזה למאי אתא לכדתנא דבי ר' ישמעאל דתנא דבי ר' ישמעאל א' כבשים שצמחן קשה פטורים מראשית הגז שנאמר ומגז כבשי יתחמם תני חדא גזוז את העזים ושופט את הרחלים פטור ותניא אידך ה' הגזוז את העזים פטור ט' ושופט את הרחלים חייב לא קשיא הא רבנן והא ר' יוסי א' דתנא א' לקט קצירך ור"ל לא כולך ר' יוסי היא והכי תנני שר' יוסי אומר אין לקט אלא הבא מחמת קציר א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי מודה ר' יוסי במידי דאורחיה דתנא ר' יוסי אומר קציר אין לי אלא קציר עוקר מנין ת"ל א' לקצור תולש מנין ת"ל בקוצרך אמר ליה רבינא לרב אשי אף אנן נמי תנינא א' מלבנות בצלים שבין הירק ר' יוסי אומר פאה מכל אחד ואחד וחכמים אומרים מאחת על הכל: וכמה הוא מרובה: בשלמא לב"ש תרתי נמי איקרו צאן אלא לב"ה מ"ט אמר רב כהנא אמר קרא עשויות שעושות ב' מצות ראשית הגז ומתנות אימא בכורה ומתנות בכורה חדא מי לא מייחייבא ולטעמיך מתנות חדא מי לא מייחייבא אלא אמר רב אשי עשויות שמעשות את בעליהן ואומרות לו קום עשה מצוה תניא דבי רבי ישמעאל בר' יוסי אומר משום אביו ארבע שנאמר וארבע צאן תחת השה תניא אמר רבי א' אלמלא דבריהן דברי תורה ודברי בריבי קבלה אנן דברי בריבי שומעין וכל שכן שדבריהם דברי קבלה ודברי בריבי דברי תורה והאמר מר אין הכרעה שלישית מברעת אמר

קדושה. בכור אינו כריך להקדיש דקדושתו מרחס וגו נמי אין כריך להקדיש דאין קדושה חלה עליו אבל מעשר מקדישו בשבט. לישנא אחרינא אמרי ליה בקדושה בכור וגו נכסי כהן לקדש בו את האשה כדתניא בגמרא דארבעה אבות (ב"ק דף ג.) בכור מוכרין אותו מס

בקדושה ומכירה והנך נפישין פשוט מפשוט עדיף ליה: ראשית הגז אינו נוהג אלא ברחלים: מנא הני מילי אמר רב חסדא אתיא גיזה גיזה כתיב הכא וראשית גז צאנך תתן לו וכתיב התם ומגז כבשי יתחמם מזה להלן כבשים אף כאן כבשים ונילף גיזה גיזה מבכור א' דתנא א' לא תעבוד בכבור שורך ולא תגז בכור צאנך אין לי אלא שור בעבודה וצאן בגיזה מנין ליתן האמור של זה בזה ואת האמור של זה בזה ת"ל לא תעבוד ולא תגז אמר קרא יתתן לו ולא לשוק א' אלא מעתה נוצה של

עזים ליחייב בעינין גיזה וליכא מאן שמעת ליה האי סברא ר' יוסי הא מודי ר' יוסי במידי דאורחיה אלא א"כ כדאמר ר' יהושע בן לוי א' לעמוד לשרת דבר הראוי לשירות הכא נמי דבר הראוי לשירות אלא גיזה גיזה למאי אתא לכדתנא דבי ר' ישמעאל דתנא דבי ר' ישמעאל א' כבשים שצמחן קשה פטורים מראשית הגז שנאמר ומגז כבשי יתחמם תני חדא גזוז את העזים ושופט את הרחלים פטור ותניא אידך ה' הגזוז את העזים פטור ט' ושופט את הרחלים חייב לא קשיא הא רבנן והא ר' יוסי א' דתנא א' לקט קצירך ור"ל לא כולך ר' יוסי היא והכי תנני שר' יוסי אומר אין לקט אלא הבא מחמת קציר א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי מודה ר' יוסי במידי דאורחיה דתנא ר' יוסי אומר קציר אין לי אלא קציר עוקר מנין ת"ל א' לקצור תולש מנין ת"ל בקוצרך אמר ליה רבינא לרב אשי אף אנן נמי תנינא א' מלבנות בצלים שבין הירק ר' יוסי אומר פאה מכל אחד ואחד וחכמים אומרים מאחת על הכל: וכמה הוא מרובה: בשלמא לב"ש תרתי נמי איקרו צאן אלא לב"ה מ"ט אמר רב כהנא אמר קרא עשויות שעושות ב' מצות ראשית הגז ומתנות אימא בכורה ומתנות בכורה חדא מי לא מייחייבא ולטעמיך מתנות חדא מי לא מייחייבא אלא אמר רב אשי עשויות שמעשות את בעליהן ואומרות לו קום עשה מצוה תניא דבי רבי ישמעאל בר' יוסי אומר משום אביו ארבע שנאמר וארבע צאן תחת השה תניא אמר רבי א' אלמלא דבריהן דברי תורה ודברי בריבי קבלה אנן דברי בריבי שומעין וכל שכן שדבריהם דברי קבלה ודברי בריבי דברי תורה והאמר מר אין הכרעה שלישית מברעת אמר

גזיון הש"ס
 גמ' אלא מעתה נוצה ב' ע"י שנת דף כו ע"ה תוס' ד"ה ונ"ה: שם ולא לקט קישוף ע"י בכורות דף כה ע"ה תוס' ד"ה ואר"ל:

גזיון הש"ס

גמ' אלא מעתה נוצה ב' ע"י שנת דף כו ע"ה תוס' ד"ה ונ"ה: שם ולא לקט קישוף ע"י בכורות דף כה ע"ה תוס' ד"ה ואר"ל:

גהות הב"ה

(א) רש"י ד"ה והאמר מר וכו' דנלו דעתייהו כ"ל ומינת מלי ממנח:

גהות מהר"ב

(א) רש"י ד"ה לעמוד לשרת וכו' דבגדי שרד. מלת שרד ממנח. וי"ב שרד וע"י תמי"ט ובמ"ל פ"ד מהלכות כלי מקדש דין ד' וכו' ק:

מוסף רש"י

לא תעבוד ולא תגז. וי"ו מוסף על ענין ראשון וילמנו שניה זה מה (בכורות כה.) לעמוד לשרת. תמר ראשית הגז כתיב כי בו בחר ה' מכל שבטך לעמוד לשרת (לקחון קלח.) ומגז כבשי יתחמם. אלמא נת חימוס קרי גז (בכורות יח.) פאה הכוש בין שורה לשורה מפקס להו (תדף ג.)

הראוי לשירות: שופט. צמים צנהר ליפותן והאמר נתלש מהס: פטור. דלאו גז הוא: והא. דקמני שופט פטור רבי יוסי הוא דדייק לישנא דקרא: ולא לקט קישוף. הקישוף צדיק שצלי קממו אין הגזש לקט דלישנא דקרא דיקא ופליגי רבנן עליה: צמידי דאורחיה. כגון צללים ושומים דקישוף שלהן זהו קאירין: קאיר. קאיר ארצכס ויקרא יט ט: עוקר. עם השרשים כגון עדשים: פולש. ציד ולא עם השרשים כגון פולין: רבי יוסי לאו גרסינן צהא מתניתא. ומיהו על כרחך הני קראי דריש להו ר' יוסי מדאמר אין לי אלא קציר דהיוו דדייק לישנא דקרא ולמוקי להו צמידי דאורחיה: אף אנן נמי סנינא. צהדיא דמודה רבי יוסי צמידי דאורחיה: מלגנוס. שורות שבין ירק לירק: פאה מכל אחא ואחא. מן המלגנוס שהירק שבין מלגן מלגן הפסק דמודה רבי יוסי צמידי דאורחיה: ככלל פאה חוץ מן השומים והבצלים כדתנן (פאה פ"א מ"ד) כל שהוא אוכל ונשמר ומכניסו לקיום ואמרינן צמקוס שנהגו (פסחים טז דף טז) מכניסו לקיום פרט לירק ומיהו שומין ובצלים מכניסין לקיום. קמני מיהא לרבי יוסי דצללים חייבין צפאה ואע"ג דאינו קוצרין צמגל אלמא מודי הוא צמידי דאורחיה: צמלמא לב"ש. אשכחן תרתי דאיקרו נמי כאן הילכך אין אתה יכול להויליין מכלל חיוצ: חמש לאן עשויות. לישנא יתירא קדרשי מאי עשויות שעושות שתי מצות ראשית הגז ומתנות דכל כמה דלא הוו חמש לא הוו נהגי צהו אלא חדא מתנות לחודייהו: אטו בכורה חדא מי לא מחייבא. על כרחך כי תלא רחמנא צחמש ראשית הגז הוא דתלא: וליטעמיך מנסות נמי חדא מי לא מחייבא. אישכחא דבתרמי וצחדא נמי איכא שתי מצות בכורה ומתנות וליכא למימר דהאי עשויות הכי מדריש והא ליכא למימר עשויות שלש מצות דהיכי משמע מיעוט עשויות שמים הוו: אלא אמר רב אשי. הכי דריש: עשויות שמעשות את בעליהן. למצוה חדשה שלא היה מצוה עליו צפחות מכן והיינו על כרחך ראשית הגז דכתיב צה לאן דמשמע מרובה דאילו בכורה דכתיב (במדבר יח) בכור שור אפילו חד וכן מתנות אס שור אס שיה דברי צמידי. שיה גדול צדורו דקיימא לך רבי יוסי נמוקו עמו: און דברי צמידי שומעין. קס"ד מפני שהוא מכריע ציניהם לא חמש כצית הלל ולא שמים כצ"ש: תורת משה קרויה תורה לפי שנתנה תורה לדורות ושל נציאים לא קרי אלא קבלה שקבלו מרות הקדש כל נצואה ונצואה לפי צורך השעה והדור והמעשה: והאמר מר אין הכרעה שלישית מברעת. כשהו אומר כך וזה אומר כך וזה אומר דעת שלישית אפילו אמעית היא ציניהם אין זה הכרע כגון (פסחים דף כ:) חצית של תרומה שנתגלתה צ"ש אומר תשפך הכל וצ"ה אומרים תעשה וילוף א"ר ישמעאל צ"ה יוסי אני אכריע בצדה תשפך הכל צבית תעשה וילוף אמרו לו אין הכרעה שלישית מברעת והיכי היא הכרעה כגון היא דקולי מטלגויות צמיה מדליקין (שבת דף עט.) ר' אליעזר אומר צין מן המוכן צין שלא מן המוכן טמא ר' יהושע אומר צין מן המוכן צין שלא מן המוכן טהור ר"ע אומר מן המוכן טמא שלא מן המוכן טהור א"ר יוחנן עלה כל מקום שאתה מוצא שנים חולקים ואחד מכריע כו' אלמא כה"ג קרי הכרעה היכא דגלו (ב) מאי דעתייהו דשייך לפלוגי צין מוכן לשאינו מוכן אפ"ה לא פלגינן ואחא ר"ע ונתן חילוק בצדד הוי הכרעה שהכריע צמוכן כו' אליעזר ונמלאו שנים מטמאים צמוכן ור' יהושע יחיד מטהר וצשאנו מוכן כו' יהושע והוו שנים מטהרים צשאנו מוכן אכל גבי חצית דלא גלו דעתייהו צ"ש וצ"ה דנהוי שייך חילוק צין צית לשדה שלא אמרו כך צ"ש אומר צין צבית צין צדה תשפך הכל וצ"ה אומר צין צבית צין צדה תעשה וילוף וצ"ה שלישית וחלק צין צדה לצית חסא אין זה הכרע לדבריהם אלא דעת שלישית דהכרע לשון קף מאזנים הוי צשנים חולקין וצ"ה שלישית ומכריע המשקל כאחד מכן או ככל הדבר או צחציו כזה וצחציו כזה: